

myrk og tokut vetrartíð. So liðandi rotnaði húsið burtur, og tann eina ferð so litfagra fasadan gránaði.

Í 1968, eftir at hava tosað um tað í nógv ár, vóru nøkur fólk so djórvt at lata stongdu vindeyguni upp aftur og fóru at renovera húsið. Eina litla løtu skein sólin, og teir eina ferð so innlæstu kekkarnir og slovakarnir heilsaðu upp á øll, teir hittu. Teir megnaðu ennát á gloppa dynnar og øll fingi loyvi til at spáka ein túr. Men eins og við føroyska veðrinum var sólin ikki leingi frammi. Sovjettisku eigararnir komu við glopparegni, stríðsvogn- og hermonnum. Teir stongdu dynnar aftur og lótu stríðsvognarnar verða verandi í húsinum. Tá regnið at enda helt uppát, legði tjúkkur mjørki seg yvir húsið og tyktist ongantíð at fara at lætta sær á aftur. Summi megnaðu at leypa út gjøgnum vindeyguni, áðrenn tey vórðu afturlatin aftur. Tey tóku til beins, sum oftast uttan at hava so mikið sum ein frakka við sær. Tá tey komu til grannahúsin, noyddust tey enn eina ferð bjóða grannan um innivist.

Fólkið noyddist at bjóða, til mjørkin hvarv, og tað tók langa tíð. Stríðsvognarnir stóðu og rustaðu, og sovjettiski eigarin gjørdist gamal og í barndómi. Men so lætti mjørkin aftur. Sólin fór at skína á onnur afturlæst grannahús og kom so eisini til »Kekkoslovakia«. Fólkið, sum kendi sólina skína, fór at bróta hurðarnar og vindeyguni upp. Tá tey lótu hurðarnar upp, sóu tey grind úti á havinum. Restina av søguni kenna tit...

Eftir at grindin varð dripin og skift sundur fóru kekkar og slovakar at klandrast. Skjótt komu teir framá, at eftir 73 ára hjúnalag undir sama taki vildu teir hava hvør sítt hús. So ein veggur varð bygður í húsinum, og tvær inngongir vórðu gjørdar. Hjúnini megnaðu í sátt og semju at fara hvør til sítt. Tíverri fóru nakrir av grannunum eftir grindaráðið at klandrast eitt sindur harðligari við nevum og knívum um, hvør var rætti eigarin og so framvegis. Teir megnaðu ennát at oyðileggja sítt egna hús. Á dett órudd!

Heimurin uttan fyrri er broyttur

Men nú er drápið av, og alt er etið upp. Hvør veit, nær tað aftur verða grindaboð? Í nýggja húsinum »Kekkia« hevur tað stórri týðning, hvat ein sjálvur dugir fyrri at yvirleva. Vit noyddust at umvæla og mála húsið hjá okkum og finna okkara skapandi eginleikar fram aftur. Í Kekkoslovakia høvdu vit ein sera framkomnan og vælverkandi ídnað. Vit framleiddu bilar í heimsklassa (Skoda, Tatra), flogfær, lokomotiv, tungar maskinur, og vit høvdu ein framkomnan glas- og leikuídnað.

Hesin ídnaðurin og henda

vinna er fyrri okkum tað sama sum fiskivinna er fyrri Føroyar. Tað er sum ein gamal maður, sum í sínum ungu dögum var ein góður sjómaður. Síðani læsti Sovjet hann inni í hasum myrka húsinum, og einasta staðið, hann tá kundi fiska, var í baðikarinum. Nú er hann knappliga aftur frælsur til at fara til skips, men heimurin uttan fyrri er broyttur. Nú eru stór verksmiðjuskip, sum fiska, og hansara eina ferð ungu bein eru nú vordin gomul. Hann kann greiða teimum ungu frá, hvussu hann í sínum ungu dögum var til skips, men teir ungu dreingirnir hava størri áhuga í at vinna nógvan pening og gerast ríkir fiskimenn. So teir gera tað sama sum teir siggja onnur lond gera og eru sum vera man ikki altíð serliga dugnaligir til tað. Men tí teir vilja verða ríkir sum skjótast, royna teir at krevja tað sama fyrri arbeðið. So undrast teir á, hvi

tað ikki gongur so væl við fyrirtøkuni hjá teimum.

Áðrir mynstra við teimum nýggju útlendsku fiskiskipunum, har teir læra know-how, men ikki arbeidda fyrri seg sjálvar. Verða teir førir fyrri at stovna teirra egnu nymótans og kappingarføru fiskivinnu skjótt?

Høvuðsmálið, sum øll tosa um, er at gerast limur í tí stóra Felagsskapinum hjá øllum fiskimonnum. »Felagsskapurin« er soleiðis, vit siggja Europeiska Samveldið úr fyrrverandi kommunistiskum londunum. Sjálvandi eru tey ikki nógv, ið siggja allar skyldurnar, ein limur í Felagsskapinum hevur tey flestu siggja tey vøkru klæðini, hann er í, og tey stóru skipini, hann eigur. Tey (tað eru vit) hava nógv at læra, hóast tíðin er farin at renna undan, tí samráðingarnar um limaskap byrja í næstum. Felagsskapurin heldur, at ideella loysnin er, at allir fiskimenn skulu vera

limir, og er tí til reiðar at taka hesi nýggju londini inn - fyrri ein pris, sjálvandi.

Summi vandu seg við hitan

Men tá litid verður aftur á hesi átta árin sum eitt frælst hús er tað lógnasta framvegis, at vit eru veruligir fiskimenn aftur. Fyrri fiskimenn, sum hava verið innilæstir í einum myrkum húsi, er tað ein stór kensla at kunna fara á sjógvin aftur, líka mikið hvussu veðrið er harúti. Ein má venja seg við at ganga í regnjakka aftur, stutt og greitt.

Hóast skipini, navigatiónin, tøknið, trolini o.s.fr. eru broytt, er einki betri enn at kunna fara at fiska aftur. Sjálvandi er tað lætt onkuntíð at gloyma, at vit eina ferð vóru »húshjálpar«. Summir av teimum sera virknu skiparunum í dag høvdu fyrr ábyrgdina av at halda hurðarnar stongdar, so eingin slapp út úr hús-

inum. Í dag syngja teir sangir um frælsi á sjónum og prisa fyrminunum við at fiska.

Hinvegin eru eisini tey, sum vandu seg við hitan í húsinum, og sum hava sannført øll (serliga seg sjálvi) um, at hóast hurðarnar og vindeyguni vóru stongd, er tað nógv betri at vera innandura enn uttandura, har vindurin er hvassur og regnið kalt. Nógvm fiskimonnum, sum ikki veiða so nógv, dámar nú at hoyra síni egnu orð aftur. Men tibetur eru teir ikki so fjølmentir og eru komnir væl til árs.

So líka mikið hvussu veðrið er uttanfyri, so eru vit eitt ídnaðarland í hjartanum av Europa, og allir kekkar eru greiddir yvir, at tað er einki annað í at velja enn at fara í regnjakkarnar og gummistývlarnar, læra seg at sigla aftur, finna góðir fiskipartamenn og fáa góðan fisk. Tey, sum framvegis

heldur vilja búgva í einum myrkum húsi, fara ikki at broyta sína hugsan kortini, vit mugu bert ikki løyva teimum at trýsta sín vilja niður yvir øll hini longur.

Óg til seinast, um vit gerast góðir og professionellir fiskimenn aftur, sum eisini duga at halda sítt egna hús reint og nossligt, verða vit eisini virdir byggir limir í Felagsskapinum og koma aftur til ta stóru fiskimannafamiljuna.

Óg sjálvandi kunnu vit so eisini ferðast frítt til Føroyar og bjóða okkara føroysku vinfólkum vælkomn í vakra býnum Prag og í Kekkiska Lýðveldinum uttan at loyniliga lögreglan hevur eyguni eftir okkum, meðan vit tosa við »útlendingar«.

Fremst í myndini stendur Altneu-synagogan í Prag. Aftanfyrri sæst gamla jødiska ráðhúsið (niðara úrið hevur hebraisk tøl, og pinnarnir snara til vinstru)